

## **REAALAJALISE BRUTOARVELDUSE (RTGS) KÕRVALSÜSTEEMI ARVELDUSKORDI KASUTAVATE KÕRVALSÜSTEEMIDE ERITINGIMUSED**

### Artikkel 1

#### **Kõrvalsüsteemi tehniliste kontode avamine ja haldamine ning RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskordade kasutamine**

- (1) Eesti Pank võib kõrvalsüsteemi taotlusel avada ja käitada ühte või mitut RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskordade toetamiseks.
- (2) RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilisel kontol ei tohi olla negatiivset jääki.
- (3) RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilisi kontosid ei avaldata RTGSi kataloogis.
- (4) Kõrvalsüsteem peab valima kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste töötlemiseks vähemalt ühe järgmistest arvelduskordadest:
  - a) RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskord A;
  - b) RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskord B;
  - c) RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskord C;
  - d) RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskord D;
  - e) RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskord E.
- (5) RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskordade A, B, C, D ja E suhtes kohaldatakse vastavalt artiklites 3, 4, 5, 6 ja 7 sätestatud eeskirju.
- (6) RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskorrad peavad töötama lisa 1 V liites sätestatud aegadel.
- (7) Kõrvalsüsteem taotleb Eesti Pangalt arveldava panga kontorühma loomist.
- (8) Kõrvalsüsteem saadab kõrvalsüsteemi ülekandekorraldusi ainult kontodele, mis kuuluvad lõikes 7 osutatud arveldava panga kontorühma.

### Artikkel 2

#### **Kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste prioriteet**

Kõigile kõrvalsüsteemi ülekandekorraldustele omistatakse automaatselt prioriteet „väga kiireloomuline“.

### Artikkel 3

#### **RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskord A**

- (1) Et toetada kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste töötlemist arvelduskorras A, peab kõrvalsüsteem taotlema eriotstarbelist RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot. Selle konto jääk peab olema päeva lõpuks null.

(2) Kõrvalsüsteem võib taotleda kõrvalsüsteemi tagatisvahendite konto avamist „arveldusperioodi“ teenusega seotud arvelduse toetamiseks. Kõrvalsüsteemi tagatisvahendite konto jääke kasutatakse kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste arveldamiseks juhul, kui arveldava panga RTGSi eriotstarbelisel rahakontol ei ole piisavalt vaba likviidsust. Kõrvalsüsteemi tagatisvahendite kontot võib hoida Eesti Pank, kõrvalsüsteem või nõuetele vastav osaleja. Kõrvalsüsteemi tehnilisi kontosid ei avaldata RTGSi kataloogis.

(3) Kõrvalsüsteem esitab kõrvalsüsteemi ülekandekorraldused kogumina ühes failis, milles deebetsumma peab olema tasakaalus kreditsummaga.

(4) Eesti Pank püüab kõigepealt arveldada kõrvalsüsteemi ülekandekorraldusi, millega debiteeritakse arveldavate pankade RTGSi eriotstarbelisi rahakontosid ja krediteeritakse kõrvalsüsteemi RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot. Ainult pärast kõikide selliste kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste arveldamist (sealhulgas RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilise konto võimalikku rahastamist kõrvalsüsteemi tagatisvahendite kontolt) püüab Eesti Pank arveldada kõrvalsüsteemi ülekandekorraldusi, millega debiteeritakse RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot ja krediteeritakse arveldavate pankade RTGSi eriotstarbelisi rahakontosid.

(5) Kui kõrvalsüsteemi ülekandekorraldus arveldava panga RTGSi eriotstarbelise rahakonto debiteerimiseks pannakse järjekorda, teavitab Eesti Pank arveldavat panka levisõnumiga.

(6) Kui kõrvalsüsteemi tagatisvahendite konto on avatud ja arveldaval pangal ei ole tema RTGSi eriotstarbelisel rahakontol piisavalt vahendeid, võib kõrvalsüsteem anda Eesti Pangale juhise aktiveerida tagatisvahendite mehhanism, esitades nõude debiteerida kõrvalsüsteemi tagatisvahendite kontot ja krediteerida RTGSi tehnilist kontot. Kui kõrvalsüsteemi tagatisvahendite kontol ei ole arvelduse lõpule viimiseks piisavalt vahendeid, siis arveldusprotsess ebaõnnestub.

(7) Kui arveldusprotsess mingil põhjusel ebaõnnestub, sealhulgas lõikes 6 osutatud juhul, lükkab Eesti Pank tagasi kõik lõikes 3 osutatud ühes failis esitatud kõrvalsüsteemi arveldamata ülekandekorraldused ja pöörab tagasi kõik juba arveldatud kõrvalsüsteemi ülekandekorraldused.

(8) Kõrvalsüsteemile teatatakse arvelduse teostamisest või ebaõnnestumisest.

(9) Kõrvalsüsteem võib valida järgmiste teenuste kasutamise:

a) artikli 8 lõikes 1 osutatud „teatamisperioodi“ teenus;

b) artikli 8 lõikes 3 osutatud „arveldusperioodi“ teenus.

#### Artikkel 4

##### **RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskord B**

(1) Et toetada kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste töötlemist arvelduskorras B, peab kõrvalsüsteem taotlema eriotstarbelist RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot. Selle konto jääk peab olema päeva lõpuks null.

(2) Kõrvalsüsteem võib taotleda kõrvalsüsteemi tagatisvahendite konto avamist „arveldusperioodi“ teenusega seotud arvelduse toetamiseks. Kõrvalsüsteemi tagatisvahendite konto jääke kasutatakse kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste arveldamiseks juhul, kui arveldava panga RTGSi eriotstarbelisel rahakontol ei ole piisavalt vaba likviidsust. Kõrvalsüsteemi tagatisvahendite kontot võib hoida Eesti Pank,

kõrvalsüsteem või nõuetele vastav osaleja. Kõrvalsüsteemi tehnilisi kontosid ei avaldata RTGSi kataloogis.

(3) Kõrvalsüsteem esitab kõrvalsüsteemi ülekandekorraldused kogumina ühes failis, milles deebetsumma peab olema tasakaalus kreditsummaga.

(4) Arvelduskord B toimib põhimõttel „kõik või mitte midagi“. Eesti Pank püüab samaaegselt arveldada kõiki kõrvalsüsteemi ülekandekorraldusi, millega debiteeritakse RTGSi eriotstarbelisi rahakontosid ja krediteeritakse selle kõrvalsüsteemi RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot, ning kõiki kõrvalsüsteemi ülekandekorraldusi, millega debiteeritakse arveldavate pankade RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot ja krediteeritakse arveldavate pankade RTGSi eriotstarbelisi rahakontosid. Kui ühte või mitut kõrvalsüsteemi ülekandekorraldust ei ole võimalik arveldada, pannakse kõik kõrvalsüsteemi ülekandekorraldused järjekorda ja rakendatakse optimeerimisalgoritmi ning teavitatakse sellest arveldavaid panku.

(5) Kui kõrvalsüsteemi tagatisvahendite konto on avatud ja arveldaval pangal ei ole tema RTGSi eriotstarbelisel rahakontol piisavalt vahendeid, võib kõrvalsüsteem anda Eesti Pangale juhise aktiveerida tagatisvahendite mehhanism, esitades nõude debiteerida kõrvalsüsteemi tagatisvahendite kontot ja krediteerida RTGSi tehnilist kontot. Kui kõrvalsüsteemi tagatisvahendite kontol ei ole arvelduse lõpule viimiseks piisavalt vahendeid, siis arveldusprotsess ebaõnnestub.

(6) Kui arveldusprotsess mingil põhjusel ebaõnnestub, sealhulgas lõikes 5 osutatud juhul, lükkab Eesti Pank tagasi kõik lõikes 3 osutatud ühes failis esitatud kõrvalsüsteemi arveldamata ülekandekorraldused.

(7) Kõrvalsüsteemile teatatakse arvelduse teostamisest või ebaõnnestumisest.

(8) Kõrvalsüsteem võib valida järgmiste teenuste kasutamise:

a) artikli 8 lõikes 1 osutatud „teatamisperioodi“ teenus;

b) artikli 8 lõikes 3 osutatud „arveldusperioodi“ teenus.

## Artikkel 5

### **RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskord C**

(1) Arvelduskord C toetab arveldamist, kasutades allkontodel olevat sihtotstarbelist likviidsust. Et toetada kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste töötlemist arvelduskorras C, peab kõrvalsüsteem taotlema eriotstarbelist RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot. Selle konto jääk peab olema päeva lõpuks null. Seda RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot võib kasutada ka kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste töötlemiseks arvelduskorras E.

(2) Kõrvalsüsteem tagab, et iga arveldav pank avab vähemalt ühe allkonto, mida asjaomane kõrvalsüsteem kasutab ainult selle arvelduskorra jaoks.

(3) Eesti Pank rakendab kohustusliku arvelduskorra C automaatselt igal TARGETi tööpäeval vastavalt lisa 1 V liites sätestatud ajakavale, käivitades kohustuslikule arvelduskorrale C allutatud likviidsuse ülekandmise püsikorralduste arveldamise, debiteerides arveldavate pankade RTGSi eriotstarbelisi rahakontosid ja krediteerides allkontot, millele on osutatud lõikes 2.

(4) Arvelduskord C lõpetatakse tööperioodi lõpetamise sõnumiga, mille kõrvalsüsteem võib saata igal ajal enne lisa 1 V liites sätestatud pankadevaheliste maksete lõpetamise hetke. Kui kõrvalsüsteem ei saada tööperioodi lõpetamise sõnumit

selle tähtaja jooksul, lõpetab Eesti Pank arvelduskorra C eelnimetatud pankadevaheliste maksete lõpetamise hetkel.

(5) Kohustusliku arvelduskorra C lõpetamine toob kaasa likviidsuse automaatse ülekandmise lõikes 2 osutatud allkontolt RTGSi eriotstarbelisele rahakontole.

(6) Kui kohustuslik arvelduskord C on suletud, võib kõrvalsüsteem algatada mis tahes ajal enne lisa 1 V liites sätestatud pankadevaheliste maksete vastuvõtmise lõpetamise hetke valikulise korra, mis käivitab valikulisele arvelduskorrale C määratud likviidsuse ülekandmise püsikorralduste arveldamise, debiteerides arveldava panga RTGSi eriotstarbelist rahakontot ja krediteerides tema RTGSi allkontot. Kõrvalsüsteem võib algatada ja lõpetada ühe või mitu järjestikust valikulist arvelduskorda enne pankadevaheliste maksete vastuvõtmise lõpetamise hetke. Valikulise arvelduskorra C lõpetamine toob kaasa likviidsuse automaatse ülekandmise lõikes 2 osutatud allkontolt RTGSi eriotstarbelisele rahakontole.

(7) Kohustuslik arvelduskord C ja mis tahes järgnev valikuline arvelduskord C võivad hõlmata ühte või mitut tsükli.

(8) Kõrvalsüsteem võib igal ajal pärast kohustusliku või valikulise arvelduskorra C algust alustada tsükli sõnumiga „Töotsükli algus“. Pärast tsükli algust ei tohi lõikes 2 osutatud allkontolt likviidsuse ülekandeid teha enne, kui kõrvalsüsteem on saatnud teate „Töotsükli lõpp“. Töotsükli ajal võib jääki muuta süsteemidevahelise arvelduse maksete tulemusena või juhul, kui arveldav pank teeb likviidsuse ülekande oma allkontole. Eesti Pank teatab kõrvalsüsteemile likviidsuse vähenemisest või suurenemisest allkontol süsteemidevahelise arvelduse maksete tulemusena. Kui kõrvalsüsteem seda soovib, teatab Eesti Pank ka allkontol likviidsuse suurenemisest arveldava panga esitatud likviidsuse ülekandmise korralduste tulemusena.

(9) Kõrvalsüsteem võib ajal, mil tsükkel on avatud, esitada kõrvalsüsteemi ülekandekorraldusi kogumina ühes või mitmes failis. Raha ülekandmise korraldused võivad olla mõeldud järgmisteks tehinguteks:

a) arveldavate pankade allkontode debiteerimine ja RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilise konto krediteerimine;

b) RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilise konto debiteerimine ja arveldavate pankade allkontode krediteerimine;

c) RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilise konto debiteerimine ja arveldavate pankade RTGSi eriotstarbeliste rahakontode krediteerimine.

(10) Eesti Pank arveldab viivitamata need kõrvalsüsteemi maksejuhised, mida saab arveldada. Kõrvalsüsteemi ülekandekorraldused, mida ei saa kohe arveldada, pannakse järjekorda ja rakendatakse optimeerimisalgoritmi. Kõik kõrvalsüsteemi maksejuhised, mis on jäänud tsükli lõpetamise ajaks arveldamata, lükatakse tagasi.

(11) Kõrvalsüsteemile teatatakse hiljemalt tsükli lõpuks kõikide kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste staatus.

## Artikkel 6

### **RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskord D**

(1) RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskord D toetab arveldamist ettemakse abil. Et toetada kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste töötlemist arvelduskorras D, peab kõrvalsüsteem taotlema eriotstarbelist RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot.

(2) RTGSi kõrvalsüsteemi tehniliste kontode jääk võib olla ainult null või positiivne. Likviidsus võib jääda üleöö RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilisele kontole, millisel juhul kuulub see tasustamisele vastavalt lisa 1 artikli 12 lõikele 2.

(3) Eesti Pank teatab kõrvalsüsteemile likviidsusülekannetest, millega debiteeritakse arveldavate pankade RTGSi eriotstarbelisi rahakontosid ja krediteeritakse RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot. Neid likviidsuse ülekandeid võib teha igal TARGETi tööpäeval vastavalt lisa 1 V liites sätestatud ajakavale. Kõrvalsüsteem võib sisestada kohe täidetavaid likviidsuse ülekandmise korraldusi, millega debiteeritakse RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot ja krediteeritakse arveldavate pankade RTGSi eriotstarbelisi rahakontosid.

## Artikkel 7

### **RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskord E**

(1) RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskord E toetab kahepoolset arveldust ja kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste individuaalset töötlemist. Kõrvalsüsteem võib kasutada arvelduskorda E kahepoolseks arveldamiseks ilma RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilise kontota. Kõrvalsüsteem peab taotlema RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste töötlemiseks arvelduskorras E, kui ta valib kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste individuaalse töötlemise. Selle RTGSi tehnilise konto jääk peab olema päeva lõpuks null. Seda RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot võib kasutada ka arvelduskorra C jaoks.

(2) Kõrvalsüsteem võib esitada kõrvalsüsteemi ülekandekorraldusi kogumina ühes või mitmes failis järgmiste kontode vahel:

a) arveldavate pankade RTGSi eriotstarbelised rahakontod ja RTGSi kõrvalsüsteemi tehniline konto, kui neid kasutatakse; ja

b) arveldavate pankade RTGSi eriotstarbelised rahakontod.

Kõrvalsüsteem peab tagama failis sisalduvate kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste õige järjestuse, et tagada sujuv arveldamine.

(3) Eesti Pank arveldab viivitamata need kõrvalsüsteemi ülekandekorraldused, mida saab arveldada. Kõrvalsüsteemi ülekandekorraldused, mida ei saa kohe arveldada, pannakse järjekorda. Kui kõrvalsüsteemi ülekandekorraldus arveldava panga RTGSi eriotstarbelise rahakonto debiteerimiseks pannakse järjekorda, teavitatakse arveldavat panka levisõnumiga.

(4) Kõrvalsüsteem võib valida järgmiste teenuste kasutamise:

a) artikli 8 lõikes 1 osutatud „teatamisperioodi“ teenus;

b) artikli 8 lõikes 3 osutatud „arveldusperioodi“ teenus.

(5) Kõrvalsüsteemile teatatakse esitatud individuaalsete kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste staatus.

## Artikkel 8

### **Teatamisperiood ja arveldusperiood**

(1) Teatamisperioodi teenus võimaldab kõrvalsüsteemil teatada oma arveldavatele pankadele edukaks arvelduseks vajalikust likviidsusest. See valikuline teenus

võimaldab kõrvalsüsteemil määrata kindlaks perioodi („teatamisperiood“) enne RTGSi kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste arvelduse algust. Selle perioodi jooksul ja arveldava panga taotlusel võib kõrvalsüsteem tühistada üksikuid RTGSi kõrvalsüsteemi ülekandekorraldusi (RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskorra E puhul) või faile (RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskordade A ja B puhul). Kõrvalsüsteem võib samuti nõuda, et Eesti Pank teostaks sellise tühistamise tema nimel.

(2) Kui kõrvalsüsteem või Eesti Pank kõrvalsüsteemi nimel tühistab „teatamisperioodi“ jooksul üksiku RTGSi kõrvalsüsteemi ülekandekorralduse (RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskorra E puhul) või failid (RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskordade A ja B puhul), tühistatakse RTGSi kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste töötlemine.

(3) Arveldusperioodi teenus võimaldab kõrvalsüsteemil määratleda perioodi („arveldusperiood“), mille jooksul võib RTGSi kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste arveldamine toimuda. See teenus on tagatisvahendite konto kasutamise eeltingimus ja teiste kõrvalsüsteemi tehniliste kontode kasutamiseks valikuline.

(4) „Arveldusperioodi“ jooksul võib kõrvalsüsteem või tema nimel tegutsev Eesti Pank tühistada kas üksikuid RTGSi kõrvalsüsteemi ülekandekorraldusi (RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskorra E puhul) või faile (RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskordade A ja B puhul), millel ei ole lõplikku staatust, ja seejuures kohaldatakse järgmist:

a) kui RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskorda E kasutatakse kahepoolseks arveldamiseks, pööratakse asjaomased kõrvalsüsteemi ülekandekorraldused tagasi;

b) kui RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskorda E ei kasutata kahepoolseks arveldamiseks või kui RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskorra A puhul ebaõnnestub kogu arveldus, pööratakse kõik failis sisalduvad arveldatud kõrvalsüsteemi maksejuhised tagasi ning kõiki arveldavaid panku ja kõrvalsüsteemi teavitatakse levisõnumiga.

c) kui kasutatakse RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskorda B, ebaõnnestub kogu arveldus ning kõiki arveldavaid panku ja kõrvalsüsteemi teavitatakse levisõnumiga.

## Artikkel 9

### **Süsteemidevaheline arveldus**

(1) Süsteemidevaheline arveldus võimaldab kõrvalsüsteemil krediteerida teise kõrvalsüsteemi RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot või teise kõrvalsüsteemi arveldava panga allkontot ning seda saab kasutada kõrvalsüsteem, mis kasutab RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskorda C või D.

(2) Eesti Pank võimaldab kõrvalsüsteemi taotlusel süsteemidevahelist arveldust selle kõrvalsüsteemi ja teise kõrvalsüsteemi vahel TARGET-Eestis või muus TARGETi osasüsteemis. Taotleb kõrvalsüsteem edastab Eesti Pangale teise kõrvalsüsteemi vastava loa.

(3) Süsteemidevahelise arvelduse võib algatada üksnes juhul, kui asjaomased kaks kõrvalsüsteemi on avanud arveldusmenetluse. Kui süsteemidevahelise arvelduse algatab RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskorda C kasutav kõrvalsüsteem, tuleb sellele kõrvalsüsteemile ühtlasi avada ka arveldustsükkel.

(4) Seoses süsteemidevahelise arveldusega RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskorda C kasutav kõrvalsüsteem esitab ainult individuaalseid kõrvalsüsteemi ülekandekorraldusi, millega debiteeritakse ühe tema kõrvalsüsteemi arveldava panga allkontot. Nende

kõrvalsüsteemi ülekandekorraldustega krediteeritakse vastuvõtva kõrvalsüsteemi arveldava panga allkontot, kui see vastuvõttev kõrvalsüsteem kasutab RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskorda C, või krediteeritakse vastuvõtva kõrvalsüsteemi RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot, kui see kõrvalsüsteem kasutab RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskorda D.

(5) Seoses süsteemidevahelise arveldusega RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskorda D kasutatav kõrvalsüsteem esitab ainult individuaalseid kõrvalsüsteemi ülekandekorraldusi, millega debiteeritakse RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot. Nende kõrvalsüsteemi ülekandekorraldustega krediteeritakse vastuvõtva kõrvalsüsteemi arveldava panga allkontot, kui see vastuvõttev kõrvalsüsteem kasutab RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskorda C, või krediteeritakse vastuvõtva kõrvalsüsteemi RTGSi kõrvalsüsteemi tehnilist kontot, kui see kõrvalsüsteem kasutab RTGSi kõrvalsüsteemi arvelduskorda D.

Mõlemale süsteemidevahelist arveldust kasutavale kõrvalsüsteemile teatatakse levisõnumiga kõrvalsüsteemi maksejuhiste arveldamisest või tagasilükkamisest.

## Artikkel 10

### **Peatamise ja lõpetamise tagajärjed**

Kui kõrvalsüsteemi ülekandekorralduste arveldustsükli kestel jõustub tema suhtes kõrvalsüsteemi arvelduskordade kasutamise peatamine või lõpetamine, võib Eesti Pank selle arveldustsükli lõpule viia.